

Zwei
Ruhmestage
des 3. Ostpreussischen
Feldartillerie-Regiments
Nr. 79.

TO DAGE

FRA

Nr. 79

Allerhelgen, 22. november 1914

Et mindeskrift for vores regiment inden erindringen blegner.

"Batteri i ildkamp omkring!" I forbindelse med enkelt ekcersitsen denne vinter gik øvelsen ikke hurtig nok for underofficeren.

"Batteri i ildkamp omkring". I dag flyver det omkring med kanoner og haubitser. Vi har russerne i ryggen. Nu gælder det. Vi sidder i en rigtig "gående sæk". Den har en håndfast bund. Det er de russiske skyttegrave, som vores infanteri i flere dage har ligget og kæmpet foran. Til højre den berygtede skov i Lipiny, til venstre en stor skov, som også er ret uhyggelig. Himlen ovenover og jorden nedenunder. Nu vil russerne snøre sækken sammen. I dag er det Allerhelgen! Den kastede skygger forud. Som store rovfugle er de store flyvemaskiner fra Lodz nu i flere dage suset henover sletten i Euseminow, hvor der ingen dækning er. Kæmpemæssige, elektriske tråde, som ikke tidligere er set, stiger op fra Lodz og Warszawa mod den natlige zenit, først parallelt og bøjede de af hen mod hinanden, som om de ville sige: "vi forener os". Nu var det så vidt. Sidste nat var en let kolonne blevet overfaldet, da de ville hente den stærkt nødvendige ammunition. Med revolveren i hånden måtte kanonererne om natten holde vagt ved kanonerne og hestene. "Batteri i ildkamp omkring". Derovre ved Adamow er russerne allerede, lerfarvede som deres hjemlands jord. Skud efter skud drøner imod dem. Rytterkorpset travet møjsommeligt på snublende heste henover den frosne bred. Batterier blev flyttet frem og tilbage. Intet sted må være ubeskudt mellem de langstrakte landsbyer. Hvis russerne kommer nærmere – et alt tabt. Og intet skud uden mål. Hver haubits skal kun sende 30 – 40.

"Batteri i ildkamp omkring". 5 batterier. Igen styrtdykker de sorte dødsfugle, store som små. Nu angriber de deres ofre i ryggen. Rullende infanteri-ild, øredøvende knitrede lyd fra maskingeværer fra skoven til venstre blot hundrede skridt væk. Det gælder 4. og 5. batteri. Med to maskingeværer viger de modige pionerer for beskydningen fra flanken og søger dækning i landsbyen Euseminow. Nogle infanterigrupper, som udgør flankebeskyttelsen, skal rømme skoven. Nu lyder der et hult "urruh"-skrig fra den lille skov.

Tændingen er indstillet på "rødt mærke". Levende ild spyder ud af rørene. "Tilbage i skoven, I sibirier". Der hersker igen dødsstillehed.

Hvordan så det ud til højre i Jordanow? En infanteriofficer havde samlet ca. 150 skytter, som var ankommet troppevis, til beskyttelse af den højre flanke over i mod skoven. Deres hjælp er ikke nødvendig endnu. Lerfarvede tætte linjer bevæger sig frem gennem landsbyerne hen mod skoven. En helvedesild fra 3. og 6. batteri tvinger dem i dækning. Og så er den der, den længe forventede første fjendtlige artillerigranat. Artilleri under beskyddning bagfra, artilleri under beskyddning forfra. Højlandet, som er næsten uden dækning, bliver også skæbnsvangert for fjenden. Enkelte skud fra 6. batteri og et glædesskrift fra kirkegården i Jordanow. "Fjendtligt artilleri på tilbagetog". En haglbyge af artillerigranater følger dem på vej.

Så starter det igen fra venstre. Beskyttet af skoven støder fjenden frem mod flanken af 4. og 5. batteri. En varm velkomst var forberedt. Også 1. batteri lå på lur som flankebeskyttelse. Tætte masser af russer i en lysning! Manden med leen mejer dem ned. Han høster også blandt vore folk. Og de sorte flyvemaskiner begyndte igen deres dødssang – ikke kun i ryggen, men nu gudskelov også i skoven, i de russiske rækker. – Og igen stilhed på denne Allerhelgendag. Kun få mænd står oprejst hos 4. og 5. batteri, men der er stadig to for hvert skyts. Der er ikke længere nogen officerer. En ung underofficer er befalingsmand for 5. batteri.

Hundrede meter længere bagud, der hvor 4 maskingeværer trofast gør deres indsats, står stabsdyrlægen af reserven – Andras Hofer – i kuglereggen som skåret ud af billedet med et russergevær i hånden og med beslutsom mine; ved siden af en adjutant som øver sig med det fremmedartede russervåben på et træ.

For tredje gang storm fra skoven. Det røde mærke affyrer nye orgier. Skud efter skud, som ved ekcersitsen – og i dag øves "betjeningssvigt". De russiske maskingeværer forstummer. Velrettede skud på nært hold gjorde en ende på dem. For tredje gang dødsensstilhed; kun vinden hyler henover de iskolde marker. Angrebet i ryggen tier – måske tier det slet ikke. Ingen lægger mærke til det mere. Uendeligt langsomt løber sandkorn efter sandkorn gennem den snævre passage i æggeuret. Er der gået minutter, timer? Hvem ved det. Forløsningen nærmer sig. "Tilbagetrækning af alt hvad der kan reddes ved mørkets frembrud; til højre er der stadig et hul åbent og forbindelse til nabokorpset". Sådan cirka lyder ordren. Siden morgengry havde en officer fra regimentet under et farefuldt ridt ad omveje genoptaget den af fjenden forlagte forbindelse med nabokorpset, og med en såret ledsager og en dødeligt såret hest fundet den reddende udvej. Halv fire! En snesky trækker hen over skoven, som et forhæng i teatret. Nu eller aldrig. Ellers stormer russerne for fjerde gang, og de første skud er i røret.

”Kærrerne frem” – kun 4 heste foran. Ingen kanoner må efterlades”.

Ikke en eneste blev stående. Stilhed rundt omkring, kun stønnen fra sårede russer i den nærliggende skov. I roligt tempo kører kanon efter kanon tilbage med de let sårede siddende, og på den sidste kanon lederen af 5. batteri i hvid fåreskindspels.

Ingen uro, intet hastværk. Forrest de lette kolonner, så haubitserne, maskingeværerne og pionererne, og til sidst kanonbatterierne; ca. 150 infanterister som bagtrop. Tavs går det lange tog ind i aftenen gennem den mørke skov. Fra højre rykker larmen fra slagpladsen nærmere, snart lyder den kun i det fjerne.

Lejrbål i udkanten af skoven. Vi er i mål. Her er tropperne fra nabokorpset.

I den iskolde feltlejr en tak til ham, der troner over stjernerne. Endnu en prøvelsens dag, og fra den dunkle nat brød morgenrøden frem den 24. november – dagen for den berømmelige indsats ved gennembruddet ved Brzeziny.

Gennembruddet ved Brzeziny

Den 24. november 1914

Igen faldt natten på; den tredje nat i bange uvidenhed om den kommende dag; natten, som efter menneskelig beregning måtte blive den sidste som fri tysk soldat. Hver og én gjorde sig alvorlige tanker om det at blive taget til fange næste dag og deporteret til Sibirien. Gensidig drøftelse af, hvorledes og hvor pengene skulle gemmes, for måske igen at blive sat fri. Trykket stemning overalt.

Det kan godt være, at situation synes mere fortvivlet end den egentlig var på grund af de særdeles heftige kampscener de seneste dage og de flossede nerver som følge af næsten permanent søvnløshed.

Natten skred kun langsomt frem; tre gang jog de frygtelige ”urruh”, ”urruh” skrig fra de tilløbende sibirier i løbet af natten en skræk i livet på soldaterne, som lige var faldet i søvn. Med arrig hurtig-ild fyrede batterierne og slog sammen med de modige jægere alle tre stormangreb tilbage på nærmeste afstand.

Langsomt gryede dagen og snart begyndte de russiske batterier igen at fyre på den anden side af banedæmningen. Stadig omgivet af fjender – den tredje dag – hvorledes skal det ende? Men der er håb i mørket! Der hvor sibirierne var rykket frem om natten i stormende nærangreb, synes også modstanderen at være svækket. Et nyt stormangreb slås tilbage af de modige jægere, som har lidt

store tab, hvilket først viser sig i al sin gru da det bliver lyst – overalt ligger der masser af lig af ven og fjende ved siden af hinanden.

Der er opstået et hul i den fjendtlige linje. Et hul i nærheden af en stor banegård ved vejen. Og da får lederen af artilleriet en lys idé. Nu eller aldrig. Snart er batterierne i skoven spændt for. I trav går det hen til vejen og over jernbanesporet. I hast ser man lige et tog køre derfra, som skal bringe nye reserver fra Warszawa til den nærliggende banegård. Hurtigt, hurtigt! Fremad, fremad!. Uden infanteri stormer batteriet 3 kilometer, fulgt af et andet, og lægger hårdt af i åben skudstilling. Det står sideværts til venstre i ryggen på de fjendtlige batterier, som har voldt os så meget besvær. Et par korte kommandoer og så affyres de første to skud. Snart er den rigtige afstand fundet, og gruppe efter gruppe suser ind i ryggen og flanken på de russiske batterier. Men hurtigt og adræt – det russiske artilleri er fremragende – vender to russiske batterier sig mod vore batterier.

De russiske batterier åbner ild, vore batterier åbner ild, en mærkværdig artilleriduel på den korte afstand af bare 2300 m.

Russerne har vurderet afstanden rigtig godt. Det første skud rammer kærren på det ene batteri, dræber en vicevagtimester, nogle mænd og nogle heste, og snart følger gruppe efter gruppe. Kuglerne drøner som tykke ærter mod skjoldene og rammer husene, bag hvilke håndhestene har søgt usikker beskyttelse. På den korte afstand har fjenden også snart skudt sig varm. Men vores ammunition er bedre og vi er heldige. Tre fuldræffere kort efter hinanden på kanonerne i de fjendtlige batterier ses tydeligt. Det lammer modstanderen som indstiller skydningen og tænker på at trække sig tilbage. I trav ser man kærernerne ankomme. "Hele batteri 2350" "skyd ikke endnu" kommanderer batterichefen, og nu da kærernerne er i en afstand af 2350 mm: "fyr".

I kikkerten kan man se det hele. Et forfærdeligt syn. Alle granater er sprunget lige foran kærernerne og sender samtidig hundrede af kugler ind i spandet. Man ser tydeligt at to af de forreste heste stejler højt. De er begge dødeligt såret, forrideren også. Langsomt synker han med slappe arme bagover. Hestene styrter til jorden. Forsøget på at køre kanonerne væk var forgæves. Skud efter skud suser fortsat grusomt ind i kaosset af heste- og menneskekroppe. Det er også for meget for de tapre sibirier. Alt, hvad der kan køre væk af de mindre udsatte batterier, kører væk, og det viser sig med grusom tydelighed at det skal foregå via en dalsænkning. I det klare solskin med det vide udsyn er hver hest, hver mand tydelig. Det russiske artilleri forsøger at nå højdedraget ikke langt fra Brzeziny for der at vove et sidste forsøg på at forhindre tyskernes gennembrud. Jagende kanoner, enkelte ryttere, kærre uden kanoner blandet med infanteriet i opløste skyttesværme uden orden og hold. Alle søger at komme væk fra den grusomme ild fra artilleriet.

Men som vækket med et trylleslag fyrer vores usædvanligt talrige artilleri fra alle kanter af dalen nådesløst på de flygtende sibirier. Svært artilleri kløgtigt ledet fra et kirketårn ved også hvor de skal finde de mest fjerntliggende dele. Der en fuldtræffer i et spand; tre heste lever stadig, alle de andre er døde. Kanonen bliver sørgeligt stående; de tre heste, der stadig er i live, står ubevægelige med hængende hoveder. Det må ske, hvad der vil. Og videre og videre flygter alle. Der en ryttergruppe. En fuldtræffer rammer dem, og hest og rytter styrter til jorden.

Og nu er det om at passe på; gennembruddet er endnu ikke sikret. En dyb og langstrakt sænkning adskiller os fra Brzeziny efter hvis indtagelse gennembruddet må anses for at være sikret. Det fjendtlige artilleri forsøger at nå højdedraget ved Brzeziny; uha, bare de ikke når at sætte sig fast rettidigt. Vi kan umuligt komme igennem dalen. Altså fremad med batterierne langs landevejen i skarpt trav og galop, igen uden infanteri. Og det lykkes!. Vores batterier sætter kanonerne ned, netop som nogle sibiriske batterier forsøger at komme op ad den forreste skråning på højdedraget. Skud efter skud på 3200 m suser ind i batterierne.

Efter knap 5 minutter efterlader 13 kanoner en rystende ruinhob; nogle andre slipper væk: Væk, væk fra dette helvede.

Ingen af de russiske kanoner er kommet til skud. Vejen er fri. Gennembruddet er lykkedes!

Men nu hurtigt hen til de fjendtlige batterier. Jeg tager tre ryttere med. I trav og galop rider vi hen til kanonerne, hvor jeg ankommer som den første. Nogle få forsøger sig med svag modstand, med viljen er brudt, nerverne svigter. De tager hænderne op, de slanke, godt udseende sibiriske artillerister med deres maleriske lammeskindshuer. De er først lige sat af toget og må nu se sig smadret i den første træfning. Sørgeligt og ødelagt kigger de på ødelæggelserne omkring sig. Jeg har set mange grufulde ting i denne krig, men ikke i et sådant omfang, ikke på så lille et område. Væltede kanoner – en hulvej førte op til højdedraget – opsprættede heste, smadrede mennesker – alt, alt sammen en eneste ruinhob.

Lidt afsides ligger en officer, lederen af batteriet, og vinket hårdt såret om hjælp. Aldrig vil jeg glemme de usigeligt sørgelige træk i ansigtet på den smukke, unge officer. Hans skønne, stolte batteri, smadret tilintetgjort og han selv dødeligt såret.

Det som fulgte, var kun kort. Kanonerne stod der, og de kunne køres bort. Vidt og bredt intet infanteri.

Efterhånden samlede trupperne sig i Brzeziny; gennembruddet var lykkedes.

64 kanoner fra det sibiriske korps faldt i vores hænder.